

รายงานการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

ผลของระดับอาหารในระยะอุ้มท้อง 13-15 สัปดาห์ที่มีผลต่อคะแนนรูปร่างในช่วงการ
คลอดและการเลี้ยงลูกในช่วงหย่านมของแม่สุกร
Effect of feeding levels in sows during 13-15 weeks late gestation on body
condition score during farrowing - weaning periods

ปฏิบัติงาน ณ โชคอำนวยฟาร์ม (ฟาร์มสุกร)

โดย

นางสาววันชชา ไสสุชล
รหัสนักศึกษา 61542026

รายงานเล่มนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา 11326442 สหกิจศึกษา
สาขาสัตวศาสตร์ ภาควิชาเทคโนโลยีการเกษตร
ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2564
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์ จังหวัดชุมพร

รายงานการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

ผลของระดับอาหารในระยะอ้อมท้อง 13-15 สัปดาห์ที่มีผลต่อคะแนนรูปร่างในช่วงการคลอด
และการเลี้ยงลูกในช่วงหย่านมของแม่สุกร

Effect of feeding levels in sows during 13-15 weeks late gestation on body
condition score during farrowing - weaning periods

ปฏิบัติงาน ณ โชคอำนวยฟาร์ม (ฟาร์มสุกร)

โดย

นางสาววันชชา ไสสุชล

รหัสนักศึกษา 61542026

รายงานเล่มนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา 11326442 สหกิจศึกษา

สาขาสัตวศาสตร์ ภาควิชาเทคโนโลยีการเกษตร

ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2564

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์ จังหวัดชุมพร

รายงานปฏิบัติการสหกิจศึกษา

ประจำปีการศึกษา 2564

เรื่อง ผลของระดับอาหารในระยะอุ้มท้อง 13-15 สัปดาห์ที่มีผลต่อคะแนนรูปร่าง
ในช่วงการคลอดและการเลี้ยงลูกในช่วงหย่านมของแม่สุกร

ผู้จัดทำรายงาน นางสาววนัชชา ไสสุชล

สถานประกอบการ โขคอำนวยฟาร์ม

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เทียมพบ ก้านเหลือง)

หนังสือส่งรายงานการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

เรื่อง ส่งรายงานการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

เรียน อาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษา สาขาวิชาสัตวศาสตร์

ตามที่ข้าพเจ้านางสาววันชชา ไสสุชล นักศึกษาสาขาวิชาสัตวศาสตร์ ภาควิชาเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์ จังหวัดชุมพร ได้ปฏิบัติงานสหกิจระหว่างวันที่ 2 สิงหาคม ถึง 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2564 ในตำแหน่งนักศึกษาฝึกงานสหกิจศึกษา ณ สถานประกอบการ ชื่อ โชคอำนวยฟาร์ม และได้รับมอบหมายจากเจ้าของฟาร์มที่ปรึกษาสหกิจ ได้ศึกษาและจัดทำรายงานเรื่อง ผลของระดับอาหารในระยะอุ้มท้อง 13-15 สัปดาห์ ที่มีผลต่อคะแนนรูปร่างในช่วงการคลอดและการเลี้ยงลูกในช่วงหย่านมของแม่สุกร

บัดนี้ การปฏิบัติสหกิจศึกษาได้เสร็จสิ้นลงแล้ว จึงขอส่งรายงานการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาดังกล่าวมาพร้อมกันนี้ จำนวน 1 เล่ม เพื่อขอรับคำปรึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

วันชชา ไสสุชล

(นางสาววันชชา ไสสุชล)

นักศึกษาสหกิจศึกษา สาขาวิชาสัตวศาสตร์

กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgement)

ตามที่ข้าพเจ้า นางสาววันชชา ไสสุชล ได้ปฏิบัติงานสหกิจศึกษา ณ สถานประกอบการชื่อ โชค
อำนวยฟาร์ม ตั้งแต่วันที่ 2 สิงหาคม ถึง 30 พฤศจิกายน พ.ศ.2564 ทำให้ข้าพเจ้าได้รับความรู้และ
ประสบการณ์ใหม่ๆ มากมายรวมถึงได้ฝึกการทำงานในสถานการณ์จริงและร่วมทำงานกับบุคลากรคนอื่นๆ
ภายในฟาร์ม สำหรับรายงานสหกิจศึกษานี้สำเร็จลงได้ด้วยดี จากความช่วยเหลือและความร่วมมือ
สนับสนุนของสถานประกอบการ ดังนี้

1. คุณอำนวย ช่วยสงค์ ตำแหน่ง เจ้าของฟาร์ม

ขอขอบคุณ ผศ.ดร. เทียมพบ ก้านเหลือง อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการสหกิจศึกษา ที่ให้คำแนะนำ
เกี่ยวกับการทำงาน คอยติดตามความก้าวหน้าของการปฏิบัติงาน ตรวจสอบและแก้ไขเล่มรายงานตลอด
ถึงสอบถามความเป็นอยู่ตลอดระยะเวลาปฏิบัติงานจนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณพี่ๆ เพื่อนๆ ในสาขาวิชาสัตวศาสตร์ และบุคคลท่านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
ซึ่งไม่ได้กล่าวนาม และขอขอบคุณเจ้าของเอกสารและงานวิจัยทุกท่านที่ผู้วิจัยได้นำมาอ้างอิงจนกระทั่ง
งานวิจัยฉบับนี้เสร็จสิ้นลุล่วงไปด้วยดี

เรื่อง	ผลของระดับอาหารในระยะอุ้มท้อง 13-15 สัปดาห์ที่มีผลต่อคะแนนรูปร่าง ในช่วงการคลอดและการเลี้ยงลูกในช่วงหย่านมของแม่สุกร
ผู้เขียน	นางสาววันชชา ไสสุชล
สาขาวิชา	สัตวศาสตร์
ภาควิชา	เทคโนโลยีการเกษตร
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผศ.ดร.เทียมพบ ก้านเหลือง

บทคัดย่อ

การทดลองนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของระดับอาหารในระยะอุ้มท้อง 13-15 สัปดาห์ที่มีผลต่อคะแนนรูปร่างในช่วงการคลอดและการเลี้ยงลูกในช่วงหย่านมของแม่สุกรโดยทำการคัดเลือกแม่พันธุ์สุกรจำนวน 16 ตัวที่มีคะแนนรูปร่างเท่ากับ 2 คะแนน แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มละ 4 ตัว และทุกกลุ่มมีแม่สุกรที่มีลำดับท้อง 2-5 ให้อาหารแม่สุกรในช่วงอุ้มท้อง 13-15 สัปดาห์ ที่ระดับ 2.0, 2.5, 3.0 และ 3.5 กิโลกรัม/ตัว/วัน ใช้แผนการทดลอง Randomized Complete Block Design (RCBD) กำหนดให้ระดับของอาหารที่แม่สุกรได้รับเป็นสิ่งทดลอง และลำดับท้องเป็น Block ให้อาหารแม่สุกร 2 ช่วง คือ 6:30 น. และ 16:30 น. จากการทดลองพบว่า คะแนนรูปร่างของแม่สุกรหลังการทดลอง 7 วัน กลุ่มที่ได้รับอาหาร 3 และ 3.5 กก./ตัว/วัน เปลี่ยนเป็น 2.5 และ 3 คะแนน ตามลำดับ และหลังการทดลอง 14 วัน พบว่ากลุ่มที่ได้รับอาหาร 2.5, 3 และ 3.5 กก./ตัว/วัน มีค่าเท่ากับ 2, 2.5 และ 3 คะแนน มีเพียงกลุ่มของแม่สุกรที่ได้รับอาหาร 2 กก./ตัว/วัน เท่านั้นที่มีคะแนนรูปร่างไม่เปลี่ยนแปลง โดยที่คะแนนรูปร่างวันหย่านมกลุ่มของแม่สุกรที่ได้รับอาหาร 3 และ 3.5 กก./ตัว/วัน มีคะแนนรูปร่างเท่ากับ 2.88 ทั้ง 2 กลุ่ม ($p>0.05$) แต่จะมีค่ามากกว่ากลุ่มของแม่สุกรที่ได้รับอาหารในระดับ 2 และ 2.5 กก./ตัว/วัน ($p<0.05$) ส่วนลำดับท้องของแม่สุกรไม่มีผลต่อคะแนนรูปร่างของแม่สุกรในทุกช่วงของการทดลอง

คำสำคัญ: แม่สุกร, ระยะตั้งท้อง, คะแนนรูปร่าง, ระดับอาหาร

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อ	ข
สารบัญ	ค
บทที่ 1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญ	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	1
ขอบเขตการศึกษา	2
ระยะเวลางานวิจัย	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
ประวัติและรายละเอียดสถานประกอบการ	2
ชื่อและสถานที่ตั้งของสถานประกอบการ	2
งานที่ปฏิบัติตลอดระยะเวลาการปฏิบัติงานสหกิจ	4
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
การตั้งท้องของแม่สุกร	5
การจัดการด้านอาหารแม่สุกรอุ้มท้อง	5
การจัดการด้านอาหารแม่สุกรคลอดลูกและเลี้ยงลูก	6
คะแนนรูปร่าง	6
ผลของความหนาไขมันสันหลังต่อสมรรถภาพการสืบพันธุ์	7
สุกรสาวทดแทน	7
แม่สุกรอุ้มท้อง	7
แม่สุกรเลี้ยงลูกและหลังหย่านม	8
ลำดับท้องของแม่สุกร	8
บทที่ 3 วิธีการศึกษาวิจัย	9
สัตว์ทดลอง	9

สารบัญต่อ

	หน้า
อาหารทดลองและวางแผนการทดลอง	9
วัสดุอุปกรณ์	9
วิธีการทดลอง	10
การบันทึกข้อมูล	10
การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ	11
ระยะเวลาทำการทดลอง	11
บทที่ 4 ผลการทดลองและวิจารณ์	12
ผลของระดับอาหารที่แม่สุกรได้รับในระยะอุ้มท้อง 13-15 สัปดาห์ต่อคะแนนรูปร่าง	
ในช่วงเริ่มการทดลองถึงหย่านม	12
วิจารณ์ผลการทดลอง	15
บทที่ 5 สรุปการวิจัยและข้อเสนอแนะ	16
สรุปผลการวิจัย	16
ข้อเสนอแนะ	16
บรรณานุกรม	17
ภาคผนวก	18
ภาคผนวก ก ภาพการทดลอง	19
ภาคผนวก ข ผลการตรวจสอบการลอกเลียนวรรณกรรมทางวิชาการ	
ด้วยระบบ TURNITIN	23

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ผลของระดับอาหารที่แม่สุกรได้รับในระยะอุ้มท้อง 13-15 สัปดาห์ต่อคะแนนรูปร่างในช่วงเริ่มการทดลองถึงหย่านม	14

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แผนผังฟาร์มโชคอำนวย	3
2	แผนผังบุคลากรภายในฟาร์มโชคอำนวย	3
3	คะแนนรูปร่างของแม่สุกร	6

ภาคผนวก

ภาพผนวกที่	หน้า
ก1 ประเมินคะแนนรูปร่างของแม่สุกรเพื่อทำการทดลองและจัดบันทึก	19
ก2 ให้อาหารแม่สุกรโดยมีการชั่งอาหารให้เหมาะสมกับคะแนนรูปร่างของแม่สุกร แต่ละตัวด้วยอาหาร Balance 956 และจัดบันทึกปริมาณอาหารที่แม่สุกรได้รับ	19
ก3 ทำคลอดลูกสุกร ชั่งน้ำหนักและจัดบันทึกน้ำหนักลูกสุกรแรกคลอด	20
ก4 เปิดไฟกกให้ความอบอุ่นแก่ลูกสุกรแรกคลอด	20
ก5 ตอน ตัดหาง ฉีดธาตุเหล็ก กรอฟันและกรอขาป้องกันโรคบิดให้กับลูกสุกรแรกคลอด	21
ก6 ให้อาหารเลียรางลูกสุกรด้วยอาหารเบ-แลค 300	21
ก7 ทำวัคซีนเซอร์โคไวรัส ไมโครพลาสมา อหิวาต์สุกรและเพิร์สให้กับลูกสุกร	22
ก8 ชั่งน้ำหนักลูกสุกรหย่านม บันทึกน้ำหนักหย่านมและย้ายไปเล้าอนุบาล	23

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญ

ความสามารถด้านการสืบพันธุ์และประสิทธิภาพในการให้ผลผลิตของแม่สุกรต่อปี เป็นการวัดประสิทธิภาพการผลิตลูกสุกรเชิงการค้าได้อย่างดี ซึ่งสามารถพัฒนาและปรับปรุงได้ผ่านการจัดการทางพันธุกรรมและสภาพแวดล้อม รวมถึงการจัดการทางด้านอาหาร โดยการจัดการดูแลแม่สุกรเป็นอีกปัจจัยที่สำคัญมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงการอุมท้องของแม่สุกร เนื่องจากแต่ละระยะของการอุมท้อง แม่สุกรมีความต้องการพลังงานและโภชนาที่แตกต่างกัน ดังนั้นควรมีการควบคุมและจัดการอาหารเพื่อให้แม่สุกรความสมบูรณ์ของคะแนนรูปร่างที่ดีและสอดคล้องกับความต้องการของแม่สุกร

ฟาร์มโชคอำนวยเป็นฟาร์มเป็นฟาร์มขนาดเล็กโดยมีสุกรแม่พันธุ์ลูกผสมแลนด์เรซ-ลาร์จไวท์ 60 ตัว และพ่อพันธุ์ดูร์โรค 3 ตัว ดำเนินธุรกิจในการเลี้ยงสุกรขุนและจำหน่ายลูกสุกร มีแม่สุกรขึ้นคลอดประมาณ 2-3 แม่ต่อสัปดาห์ และจำนวนลูกสุกรประมาณ 20-30 ตัว/สัปดาห์ ระยะเวลาการหย่านมที่ 28-30 วัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับน้ำหนักของลูกสุกร โดยปกติทางฟาร์มจะให้อาหารแม่สุกรในระยะอุมท้องและเลี้ยงลูกประมาณวันละ 2 กิโลกรัม/ตัว/วัน ปัญหาที่พบในปัจจุบันของฟาร์มคือ แม่สุกรค่อนข้างผอมโดยมีคะแนนรูปร่าง (Body condition score) ต่ำกว่า 2 คะแนน และไม่มีการจัดการด้านอาหารให้สอดคล้องต่อความต้องการของแม่สุกร ส่งผลให้แม่สุกรค่อนข้างผอมขณะเลี้ยงลูก เนื่องจากสูญเสียพลังงานที่สะสมภายในร่างกาย ดังนั้นการทดลองในครั้งนี้จึงศึกษาผลของระดับอาหารที่แม่สุกรได้รับในระยะอุมท้อง 13-15 สัปดาห์ที่มีผลต่อคะแนนรูปร่างในช่วงการตั้งท้องถึงหย่านมของแม่สุกร

คำสำคัญ: แม่สุกร, ประสิทธิภาพการผลิต, คะแนนรูปร่าง, ระดับอาหาร

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาผลของระดับอาหารที่แม่สุกรได้รับในระยะอุมท้อง 13-15 สัปดาห์ต่อประสิทธิภาพการผลิตและคะแนนรูปร่างของแม่สุกรในช่วงการอุมท้องถึงหย่านมของแม่สุกร

1.3 ขอบเขตการศึกษา

ทำการศึกษาผลของระดับอาหารที่แม่สุกรได้รับในระยะอู้มท้อง 13-15 สัปดาห์ โดยบันทึกน้ำหนักแรกคลอดของลูกสุกร ขนาดครอก อัตราการตาย น้ำหนักหย่านมเฉลี่ยของลูกสุกร และคะแนนรูปร่างก่อนการทดลอง หลังการทดลอง 7, 14 วัน วันคลอดและวันหย่านม

1.4 ระยะเวลางานวิจัย

วันที่ 2 สิงหาคม – 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2564

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

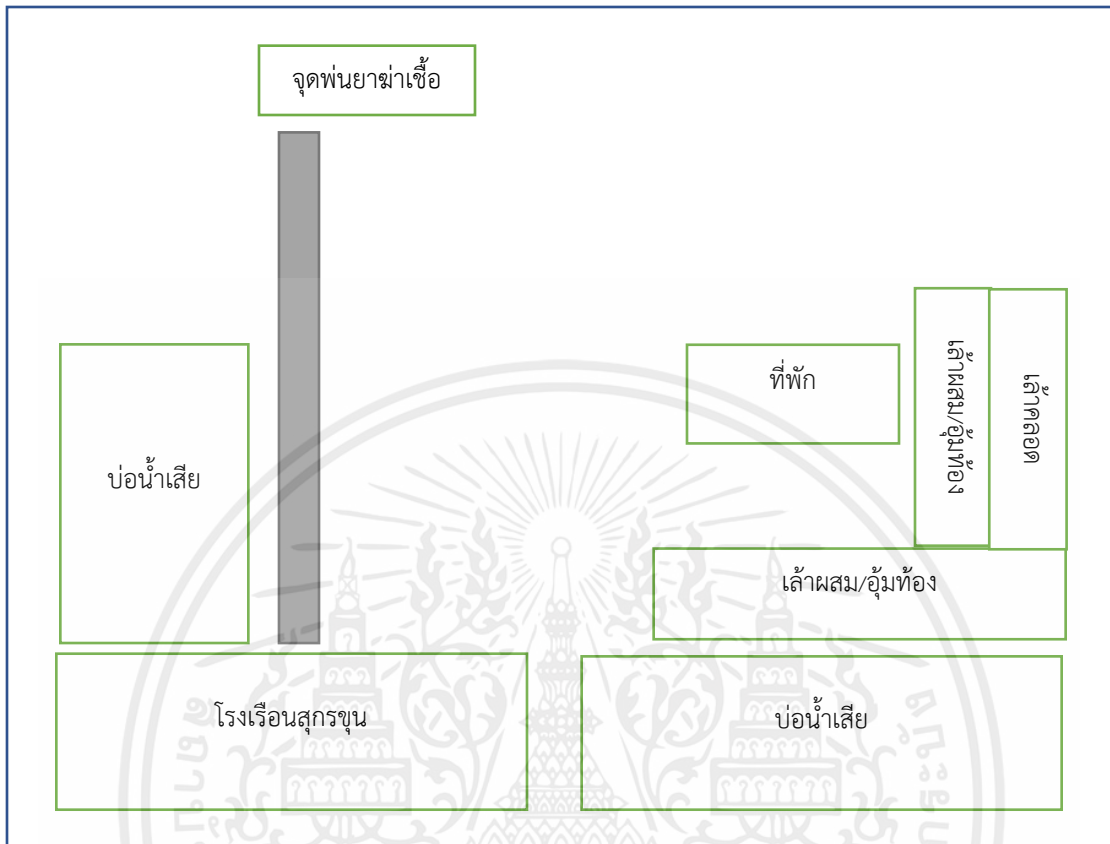
1. ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงสมรรถภาพการผลิตสุกรขุนสำหรับเกษตรกรรายย่อย
2. ใช้เป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของแม่สุกร

1.6 ประวัติและรายละเอียดสถานประกอบการ

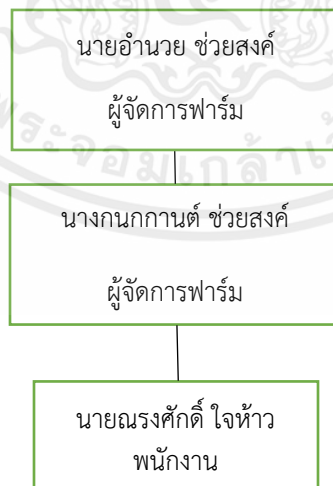
1.6.1 ชื่อและสถานที่ตั้งของสถานประกอบการ

ฟาร์มโชคอำนวย ตั้งอยู่ที่ 120/3 ม. 8 ต.เสาเกา อ.สีชล จ.นครศรีธรรมราช 80340 พื้นที่ฟาร์มมีขนาด 4 ไร่ ดำเนินธุรกิจโดยการเลี้ยงสุกรขุนและจำหน่ายลูกสุกร มีจำนวนแม่พันธุ์ลูกผสมแลนด์เรซ-ลาร์จไวท์ 60 ตัว และพ่อพันธุ์ดอร์คเจอร์ซี่ 3 ตัว แม่สุกรขึ้นคลอดประมาณ 2-3 แม่/สัปดาห์ สามารถผลิตลูกสุกร 20-30 ตัว/สัปดาห์ อายุลูกสุกรหย่านมเฉลี่ย 28-30 วัน

โรงเรือนเป็นโรงเรือนแบบเปิด แบ่งออกเป็น 2 หลัง คือ โรงเรือนแม่พันธุ์ และโรงเรือนสุกรขุน โดยโรงเรือนแม่พันธุ์มีการแยกได้เป็น กรงสำหรับแม่สุกรอู้มท้องและรอผสม คอกพ่อพันธุ์ คอกคลอดและคอกอนุบาลลูกสุกร

ภาพที่ 1 แผนผังฟาร์มโชคอำนวย

ภาพที่ 2 แผนผังบุคลากรภายในฟาร์มโชคอำนวย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.6.2 งานที่ปฏิบัติงานตลอดระยะเวลาการปฏิบัติงานสหกิจ

งานที่ได้รับมอบหมายภายในฟาร์ม คือ การดูแลการให้อาหาร ความสะอาด สุขภาพของสุกรและการจัดการลูกสุกร โดยแบ่งออกเป็นช่วงเวลาดังนี้

06.45 - 07.30 น.	ให้อาหารแม่สุกร
07.30 - 08.30 น.	ให้อาหารสุกรขุน
08.30 - 09.30 น.	พักช่วงเช้า ทบทวนงานและวางแผนการทำงาน
09.30 - 10.15 น.	ตรวจสอบการเป็นสัดของแม่สุกร และผสมเทียมในช่วงเช้า
10.15 - 11.30 น.	ทำความสะอาดโรงเรือนแม่สุกร
11.30 - 12.20 น.	ทำความสะอาดโรงเรือนสุกรขุน
12.20 - 14.00 น.	พักกลางวัน
14.00 - 16.30 น.	ดูแลจัดการลูกสุกรภายในเล้าคลอด (ตัดหาง ตัดเขี้ยว ตอนลูกสุกร ฉีดวัคซีน)
16.30 - 17.15 น.	ให้อาหารแม่สุกร
17.15 - 17.45 น.	ให้อาหารสุกรขุน

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 การตั้งท้องของแม่สุกร

ระยะการตั้งท้องของแม่สุกรนับจากวันที่ได้รับการผสมติดจนถึงวันคลอดปกติจะเฉลี่ยอยู่ที่ 114 วัน หรือประมาณ 3 เดือน 3 สัปดาห์ 3 วัน ซึ่งจะมีความแตกต่างกันตั้งแต่ 109-122 วัน ขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย เช่น พันธุกรรม ขนาดครอก และการจัดการ โดยพัฒนาการของลูกสุกรในท้องสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 คือ ระยะตั้งแต่การปฏิสนธิจนถึงระยะการฝังตัวของตัวอ่อน (12-14 วันหลังผสมพันธุ์)

ระยะที่ 2 คือ ระยะตั้งแต่การฝังตัวของตัวอ่อนจนกระทั่งตัวอ่อนเริ่มมีการสะสมแคลเซียมเป็นโครงกระดูก ซึ่งจะเกิดขึ้นประมาณ 35 วัน ของการอุ้มท้อง ถ้าลูกสุกรตายในระยะนี้ แม่สุกรจะสามารถดูดซึมกลับไปได้โดยไม่เป็นมัมมี่

ระยะที่ 3 คือ ระยะระหว่างที่มีการสร้างโครงกระดูก (35 วัน) ไปจนถึงระยะพัฒนาระบบภูมิคุ้มกัน (60 วัน)

ระยะที่ 4 คือ ระยะตั้งแต่ภายหลังพัฒนาภูมิคุ้มกัน (60 วัน) ไปจนถึงคลอด (สุเจตน และ ศรีสุวรรณ, 2555)

2.2 การจัดการด้านอาหารแม่สุกรอุ้มท้อง

ในช่วง 30 วันแรกหลังการผสม ควรให้อาหารปริมาณคงที่ (ประมาณ 1.8-2.0 กิโลกรัม/ตัว/วัน) เพราะอาหารอาจมีผลต่อความร้อนที่เกิดขึ้นภายในร่างกาย ซึ่งจะมีผลทำให้ตัวอ่อนตาย และการผสมพันธุ์ล้มเหลว แม่สุกรที่อุ้มท้องเกิน 30 วัน จะเพิ่มปริมาณอาหารให้แม่สุกรที่ละน้อย โดยสังเกตจากคะแนนรูปร่างแม่สุกร ต้องระวังอย่าให้อาหารแม่สุกรมากเกินไปจนแม่สุกรอ้วน เพราะจะมีผลต่อการฝังตัวของตัวอ่อน จนกระทั่งอายุตั้งครอกที่ 84 วัน ตัวอ่อนในท้องจะมีอัตราการเจริญเติบโตที่สูงมาก จะต้องเพิ่มปริมาณอาหาร เพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของลูกสุกรในท้อง โดยอาจจะให้อาหารประมาณวันละ 2.5-3.5 กิโลกรัม/ตัว/วัน หรืออาจจะพิจารณาจากคะแนนรูปร่างของแม่สุกรควบคู่กับการให้อาหารด้วยการเจริญเติบโตของลูกสุกรจะเร็วมากหลังจากแม่สุกรอุ้มท้องตั้งแต่ 84 วันขึ้นไป ซึ่งการเจริญเติบโตของตัวอ่อนในท้องจะได้รับผลจากอาหารที่แม่สุกรกินเท่านั้น ก่อนคลอด 1 สัปดาห์ให้ลดปริมาณอาหารที่ให้อาหารที่ละน้อย จนเหลือประมาณตัวละ 1.5 กิโลกรัม/ตัว/วัน ในวันที่ใกล้คลอด แต่เพิ่มอาหารที่มีเยื่อใย เช่น รำ

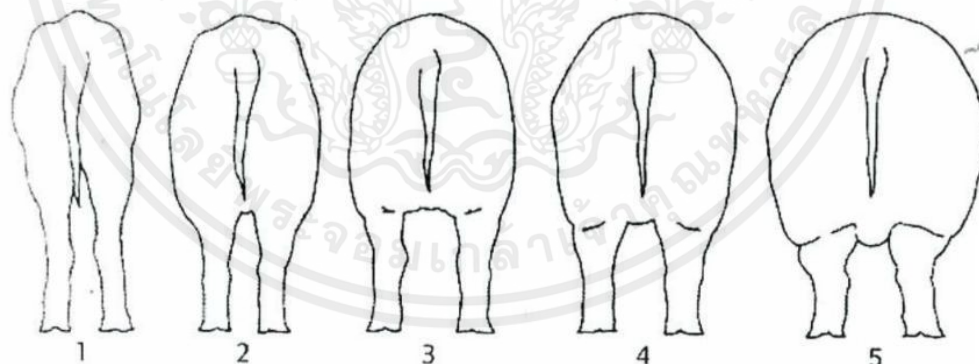
ลงไปในการอาหาร เพื่อป้องกันการเกิดท้องผูกเพราะจะทำให้แม่สุกรคลอดยากและลูกตายแรกคลอดสูง (ไพศาล และ วัชรวิมล, 2560)

2.3 การจัดการด้านอาหารแม่สุกรคลอดลูกและเลี้ยงลูก

ในวันที่แม่สุกรแสดงอาการจะคลอด ให้งดอาหารแต่ให้แม่สุกรได้ดื่มน้ำอย่างเต็มที่ เพื่อป้องกันปัญหาท้องผูก ทำให้เกิดการคลอดยาก เนื่องจากมูลที่อยู่ในลำไส้ใหญ่จะบีบให้ช่องคลอดมีขนาดเล็กลง ภายหลังแม่สุกรคลอด ในระยะ 1-5 วันแรกหลังคลอด จะให้อาหารประมาณ 1-3 กิโลกรัม/ตัว/วัน โดยเริ่มเพิ่มปริมาณอาหารให้เรื่อยๆ หลังจากนั้น จะให้อาหารเต็มที่โดยดูจากจำนวนลูก โดยลูกสุกร 1 ตัว ต้องการอาหารประมาณ 0.5 กิโลกรัม/ตัว/วัน และแม่สุกร 1 ตัว ต้องการอาหารประมาณ 2 กิโลกรัม/ตัว/วัน

2.4 คะแนนรูปร่างของแม่สุกร

คะแนนรูปร่างของแม่สุกร (BCS) เป็นวิธีการประเมินคะแนนรูปร่างของแม่สุกรด้วยสายตาและการกดหลัง (Visual and finger pressure) เพื่อดูสภาพภายนอกโดยทั่วไป โดยแบ่งการให้คะแนนจาก 1 ถึง 5 ตามสภาพร่างกายของแม่สุกร ดังนี้

คะแนน 1 : ผอมมาก มองเห็นกระดูกสันหลังและกระดูกเชิงกรานชัดเจน เห็นแอ่งลิ้นรอบโคนหาง
 คะแนน 2 : ผอม มองเห็นกระดูกสันหลังชัดเจน และมองเห็นกระดูกเชิงกรานได้ง่ายโดยไม่ต้องออกแรงกด เห็นแอ่งตื้นๆ รอบโคนหาง

- คะแนน 3 : ปานกลาง มองไม่เห็นกระดูกสันหลังและกระดูกเชิงกราน แต่เมื่อออกแรงกดจะสัมผัสกระดูกสันหลังและกระดูกเชิงกรานได้ ไม่มีแอ่งรอบโคนหาง
- คะแนน 4 : อ้วน ไม่สามารถสัมผัสกระดูกสันหลังและกระดูกเชิงกรานได้เมื่อออกแรงกด มีไขมันรอบโคนหาง
- คะแนน 5 : อ้วนมาก คลำไม่พบกระดูกสันหลังและกระดูกเชิงกรานอยู่ลึกมาก กระดูกสันหลังและกระดูกเชิงกรานถูกปกคลุมด้วยไขมันอย่างหนา มองไม่เห็นแอ่งรอบโคนหาง

ภาพที่ 3 คะแนนความสมบูรณ์ของร่างกายแม่สุกร

ที่มา: สุวรรณ (2550)

2.5 ผลของความหนาไขมันสันหลังต่อสมรรถภาพการสืบพันธุ์

1) สุกรสาวทดแทน

การคัดเลือกสุกรสาวเพื่อนำมาเป็นแม่พันธุ์มักใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกซึ่งประเมินมาจากอัตราการเจริญเติบโต (Growth rate) อัตราการแลกเนื้อ (Feed conversion) และความหนาของไขมันสันหลัง (Backfat thickness) จากการศึกษาพบว่าสุกรสาวทดแทนที่ไม่มีความสมดุลกันระหว่างอายุและน้ำหนักตัว เมื่อถึงวัยเจริญพันธุ์หรือเริ่มการผสมครั้งแรกจะมีความไม่สมดุลของการสะสมไขมันสันหลัง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สุกรสาวที่มีไขมันสันหลังบางกว่าปกติ โดย Tummarak *et al.* (2001) พบว่า สุกรสาวที่มีไขมันสันหลังบางเมื่อน้ำหนัก 100 กิโลกรัม ถูกผสมครั้งแรกช้ากว่าสุกรสาวที่มีไขมันสันหลังหนากว่า

2) แม่สุกรอุ้มท้อง

สภาพหุ่นและความหนาของไขมันสันหลังในแม่สุกรอุ้มท้อง มีความจำเป็นที่จะใช้ในการจัดการด้านอาหาร เพื่อที่จะให้ลูกสุกรในท้องได้รับอาหารที่เพียงพอต่อความต้องการ การให้อาหารมากเกินไปในการอุ้มท้องช่วงแรก (60 วัน) อาจจะทำให้แม่สุกรมีสถานะอ้วนเนื่องจากในช่วงแรกของการอุ้มท้อง ตัวอ่อนและลูกในท้องยังใช้อาหารไม่มาก จะทำให้แม่สุกรได้รับอาหารมากเกินไปกว่าความต้องการของร่างกาย ในช่วงสุดท้ายของการอุ้มท้อง แม่สุกรมีความต้องการอาหารมากขึ้นเนื่องจากเป็นช่วงที่ตัวอ่อนเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว จึงจะต้องเพิ่มอาหารให้แก่แม่สุกรทั้งนี้ควรพิจารณาสภาพหุ่นและความหนาของไขมันสันหลังควบคู่ไปด้วย การที่แม่สุกรขาดสารอาหารในช่วงอุ้มท้องหรืออ้วนเกินไปในขณะอุ้มท้อง จะส่งผลเสียต่อตัวลูกและแม่สุกรในภายหลัง (อรรณพ และคณะ, 2545)

3) แม่สุกรเลี้ยงลูกและหลังหย่านม

ในช่วงของการเลี้ยงลูกของแม่สุกรนั้น เป็นช่วงที่เกิดการสูญเสียสภาพร่างกายของแม่สุกรมากที่สุด เนื่องจากเป็นช่วงที่แม่สุกรดึงเอาพลังงานที่สะสมในร่างกายมาใช้ จนเกิดการขาดความสมดุลของพลังงานในร่างกายทำให้มีผลกระทบต่อระบบสืบพันธุ์ ดังนั้นจึงควรควบคุมสภาพร่างกายหรือความหนาไขมันสันหลังของแม่สุกรให้อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม ไม่ให้มีปัญหาของการขาดพลังงาน (Negative energy balance) มากเกินไป เนื่องจากพลังงานในร่างกายมีส่วนช่วยในการพัฒนารังไข่และการอยู่รอดของตัวอ่อนหลังผสมพันธุ์ การที่แม่สุกรหลังหย่านมเกิดภาวะขาดพลังงานจึงมีผลกระทบต่อ การสืบพันธุ์ในลำดับท้องถัดไป โดย Aherne (2001) กล่าวว่า การที่แม่สุกรมีภาวะขาดพลังงานหรือพลังงานไม่สมดุลในช่วงของการหย่านมมีผลโดยตรงต่อสมรรถภาพการสืบพันธุ์ เช่น ระยะหย่านมถึงเป็น สัตนานขึ้น อัตราการผสมติดต่ำและลูกต่อครอกต่ำ เป็นต้น

2.6 ลำดับท้องของแม่สุกร

ลำดับท้องของแม่สุกรมีผลต่อการประเมินคะแนนรูปร่างและการจัดการอาหาร โดยจากการ ทดลองของ แพรว และพิพัฒน์ (2561) พบว่า การปรับอาหารในระหว่างการอุ้มท้องตามคะแนนรูปร่างที่ ประเมินด้วยสายตาส่งผลให้แม่สุกรลำดับท้องที่ 2 ให้น้ำหนักแรกคลอดสูงกว่ากลุ่มที่ประเมินด้วยคาลิ เปอร์และความหนาไขมันสันหลัง โดยในลำดับท้องที่ 3 ถึง 6 การประเมินคะแนนรูปร่างที่ต่างกันไม่ส่งผล ต่อน้ำหนักแรกคลอด แต่เมื่อเข้าสู่ลำดับท้องที่ 7 ขึ้นไป การปรับอาหารในระหว่างการอุ้มท้องตามคะแนน รูปร่างที่ประเมินด้วยสายตา ส่งผลให้ลูกสุกรที่เกิดจากแม่พันธุ์กลุ่มนี้มีน้ำหนักแรกคลอดต่ำกว่ากลุ่มที่ ประเมินร่างกายด้วยความหนาไขมันสันหลังแต่น้ำหนักไม่แตกต่างกับกลุ่มที่ประเมินด้วยคาลิเปอร์ จาก ผลการทดลองข้างต้นแสดงให้เห็นว่า เมื่อแม่สุกรมีลำดับท้องเพิ่มขึ้นหรืออายุมากขึ้น ความแม่นยำของการ ประเมินคะแนนรูปร่างด้วยสายตามีแนวโน้มลดลง ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการสะสมไขมันของแม่สุกรตาม อายุการใช้งาน ทำให้การประเมินร่างกายจากการพิจารณาลักษณะภายนอกได้ยากยิ่งขึ้น

บทที่ 3

วิธีการศึกษาวิจัย

3.1 สัตว์ทดลอง

งานทดลองครั้งนี้ใช้แม่สุกรผสม คือ พันธุ์แลนด์เรซผสมลาร์จไวท์ จำนวน 16 ตัว แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มละ 4 ตัว โดยจำแนกตามระดับอาหารที่แม่สุกรจะได้รับในช่วงอุ้มท้อง 13-15 สัปดาห์ และ ซึ่งกลุ่มแรกได้รับอาหาร 2 กิโลกรัมต่อตัวต่อวัน กลุ่มที่ 2 ได้รับอาหาร 2.5 กิโลกรัมต่อตัวต่อวัน กลุ่มที่ 3 ได้รับอาหาร 3 กิโลกรัมต่อตัวต่อวันและ กลุ่มที่ 4 ได้รับอาหาร 3.5 กิโลกรัมต่อตัวต่อวัน โดยคัดเลือกเฉพาะแม่สุกรที่มีคะแนนรูปร่างเท่ากับ 2 คะแนน และทุกกลุ่มการทดลองมีแม่สุกรที่มีลำดับท้อง 2-5 แม่สุกรทุกตัวถูกเลี้ยงดูในโรงเรือนระบบเปิดและอยู่ภายใต้โรงเรือนเดียวกันในฟาร์มโชคอำนวย อำเภอสีชล จังหวัดนครศรีธรรมราช ทำการทดลองในระยะเวลา 14 วัน

3.2 อาหารทดลองและวางแผนการทดลอง

การทดลองนี้ใช้แผนการทดลองแบบสุ่มสมบูรณ์ (RCBD = Randomized Complete Block Design) โดยกำหนดให้ระดับของอาหารที่แม่สุกรได้รับ 2, 2.5, 3 และ 3.5 กิโลกรัม/ตัว/วัน เป็นสิ่งทดลอง และกำหนดให้ลำดับท้องที่ 2, 3, 4 และ 5 เป็น Block ทำการศึกษาผลของระดับอาหารที่แม่สุกรได้รับในช่วงอุ้มท้อง 13-15 สัปดาห์ต่อคะแนนรูปร่างในช่วงของการคลอดและหย่านมของแม่สุกร โดยการให้อาหารในปริมาณที่เหมาะสมกับรูปร่างแม่สุกร ประเมินรูปร่างแม่สุกรหลังได้รับอาหาร 14 วัน ทำการประเมินคะแนนรูปร่างของแม่สุกรก่อนเริ่มการทดลองและทุก 7 วัน โดยใช้อาหารเม็ดสำเร็จรูปทางการค้า (BETAGRO Balance 956) แม่พันธุ์สำหรับสุกรระยะอุ้มท้อง ซึ่งมีคุณภาพทางเคมี คือ โปรตีนไม่น้อยกว่า 14 % ไขมันไม่น้อยกว่า 3 % กากไม่มากกว่า 10 % ความชื้นไม่น้อยกว่า 13 % และให้อาหารลูกสุกรเป็นอาหารเม็ดสำเร็จรูปทางการค้า (BETAGRO BE-LAC 300) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเจริญเติบโตของลูกสุกร

3.3 วัสดุอุปกรณ์

1. อาหารเม็ดสำเร็จรูปทางการค้าสำหรับแม่สุกร
2. อุปกรณ์ตัดหาง
3. อุปกรณ์ตัดฟัน

4. ธาตุเหล็ก
5. กรอกยาป้องกันโรคบิดมูกเลือด
6. ไชริงค์และเข็มฉีดยา
7. ตาซัง
8. ตะกร้าซังลูกสุกร
9. ถังใส่และที่ตักอาหาร

3.4 วิธีการทดลอง

1. แบ่งกลุ่มแม่สุกรตั้งท้อง จำนวน 16 ตัว แบ่งเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มละ 4 ตัว โดยจำแนกตามระดับอาหารที่แม่สุกรจะได้รับ ดังต่อไปนี้

- กลุ่มการทดลองที่ 1 ได้รับอาหาร 2 กิโลกรัมต่อตัวต่อวัน
- กลุ่มการทดลองที่ 2 ได้รับอาหาร 2.5 กิโลกรัมต่อตัวต่อวัน
- กลุ่มการทดลองที่ 3 ได้รับอาหาร 3 กิโลกรัมต่อตัวต่อวัน
- กลุ่มการทดลองที่ 4 ได้รับอาหาร 3.5 กิโลกรัมต่อตัวต่อวัน

2. ให้อาหารแม่สุกรทุกตัวด้วยอาหารเดียวกัน วันละ 2 ครั้ง เช้า-เย็น ดังต่อไปนี้

- ช่วงเช้า 06:30 น.
- ช่วงเย็น 16:30 น.

3. ประเมินคะแนนรูปร่างของแม่สุกร 5 ช่วง ดังต่อไปนี้ คือ ก่อนการทดลอง, วันที่ 7, 14 ของการทดลอง, วันที่คลอด และวันที่หย่านม

3.5 การบันทึกข้อมูล

1. บันทึกคะแนนรูปร่างของแม่สุกร

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

นำข้อมูลมาวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of variance) ด้วยแผนการทดลอง RCBD และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย (Mean comparison) ด้วยวิธี Least Significant Different โดยมีโมเดลในการวิเคราะห์ดังนี้

$$X_{ij} = \mu + \alpha_i + \beta_j + \varepsilon_{ij}$$

เมื่อ μ = ค่าเฉลี่ยของทั้งหมด

α_i = อิทธิพลของลำดับห้องที่ $i = \mu_i - \mu$

β_j = อิทธิพลของสิ่งทดลองที่ $j = \mu_j - \mu$

ε_{ij} = ความคลาดเคลื่อนของหน่วยทดลองที่ i, j

3.7 ระยะเวลาการทำการทดลอง

วันที่ 2 สิงหาคม – 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2564

บทที่ 4

ผลการทดลองและวิจารณ์

4.1 ผลของระดับอาหารที่แม่สุกรได้รับในระยะอุ้มท้อง 13-15 สัปดาห์ต่อคะแนนรูปร่างในช่วงเริ่มการทดลองถึงหย่านม

ผลของคะแนนรูปร่างของแม่สุกรที่ได้รับอาหารในระยะอุ้มท้อง 13-15 สัปดาห์ที่ระดับอาหาร 2, 2.5, 3 และ 3.5 กิโลกรัม/ตัว/วัน โดยที่คะแนนรูปร่างของแม่สุกรก่อนการทดลองมีค่าเริ่มต้นเท่ากันคือ 2 จากการทดลองพบว่า คะแนนรูปร่างหลังการทดลอง 7 วัน มีค่าเท่ากับ 2, 2, 2.5 และ 3 โดยที่แม่สุกรที่ได้รับอาหาร 3 และ 3.5 กิโลกรัม/ตัว/วัน มีคะแนนรูปร่างแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อเปรียบเทียบกับแม่สุกรที่ได้รับอาหาร 2 และ 2.5 กิโลกรัม/ตัว/วัน ($p < 0.05$)

คะแนนรูปร่างของแม่สุกรหลังการทดลอง 14 วัน พบว่าแม่สุกรที่ได้รับอาหาร 2 กิโลกรัม/ตัว/วัน มีค่าต่ำสุดและมีค่าไม่เปลี่ยนแปลงเมื่อเทียบกับก่อนการทดลอง นอกจากนี้ยังพบว่าคะแนนรูปร่างของแม่สุกรที่ได้รับอาหารในแต่ละระดับมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าเท่ากับ 2, 2.5, 3 และ 3.5 ตามลำดับ ($p < 0.05$)

คะแนนรูปร่างของแม่สุกรวันคลอด พบว่ามีค่าเท่ากับรูปร่างของแม่สุกรหลังการทดลอง 14 วัน โดยมีค่าเท่ากับ 2, 2.5, 3 และ 3.5 ตามลำดับ สำหรับแม่สุกรที่ได้รับอาหาร 2, 2.5, 3 และ 3.5 กิโลกรัม/ตัว/วัน และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกันในแต่ละระดับของอาหาร ($p < 0.05$)

คะแนนรูปร่างของแม่สุกรวันหย่านม พบว่ามีค่าลดลงเมื่อเทียบกับคะแนนรูปร่างวันคลอด หลังการทดลอง 14 วัน และหลังการทดลอง 7 วัน และมีเพียงแม่สุกรที่ได้รับอาหาร 2 และ 2.5 กิโลกรัม/ตัว/วัน ที่มีคะแนนรูปร่างต่ำกว่าก่อนการทดลอง ขณะที่แม่สุกรที่ได้รับอาหาร 3 และ 3.5 กิโลกรัม/ตัว/วัน มีคะแนนรูปร่างที่สูงกว่าก่อนเริ่มการทดลอง โดยที่คะแนนรูปร่างวันหย่านมของแม่สุกรที่ได้รับอาหาร 3 และ 3.5 กิโลกรัม/ตัว/วัน ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ แต่จะมีความแตกต่างกันกับแม่สุกรที่ได้รับอาหารในระดับ 2 และ 2.5 กิโลกรัม/ตัว/วัน ($p < 0.05$)

เมื่อพิจารณาถึงลำดับห้องต่อคะแนนรูปร่างหลังการทดลอง 7, 14 วัน วันคลอด และวันหย่านม พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังตารางที่ 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 ผลของระดับอาหารที่แม่สุกรได้รับในระยะอุ้มท้อง 13-15 สัปดาห์ต่อคะแนนรูปร่างในช่วงเริ่มการทดลองถึงหย่านม

ค่าสังเกต	ระดับอาหารที่แม่สุกรได้รับ (กก./ตัว/วัน)				ลำดับท้อง			
	2	2.5	3	3.5	2	3	4	5
น้ำหนักแรกคลอดเฉลี่ย (กก.)	1.12±0.04 ^a	1.27±0.08 ^b	1.66±0.13 ^c	1.56±0.03 ^c	1.40±0.27	1.40±0.18	1.41±0.25	1.41±0.33
ขนาดครอก (ตัว)	10.50±2.38	10.75±0.96	10.25±2.63	9.75±2.22	9.25±2.22 ^a	11.75±0.96 ^b	11.75±0.50 ^b	8.50±1.29 ^a
อัตราการตาย (%)	6.62±8.64	4.86±5.73	1.92±3.85	0.00±0.00	4.86±5.73	1.92±3.85	6.62±8.64	0.00±0.00
น้ำหนักหย่านมเฉลี่ย (กก.)	5.35±1.18 ^a	5.14±0.50 ^a	7.38±0.24 ^b	7.27±0.32 ^b	6.19±1.28	5.89±1.84	6.52±1.13	6.55±0.97
คะแนนรูปร่างก่อนเริ่มการทดลอง	2	2	2	2	2	2	2	2
คะแนนรูปร่างหลังการทดลอง 7 วัน	2 ^a	2 ^a	2.5 ^b	3 ^c	2.38	2.38	2.38	2.38
คะแนนรูปร่างหลังการทดลอง 14 วัน	2 ^a	2.5 ^b	3 ^c	3.5 ^d	2.75	2.75	2.75	2.75
คะแนนรูปร่างวันคลอด	2 ^a	2.5 ^b	3 ^c	3.5 ^d	2.75	2.75	2.75	2.75
คะแนนรูปร่างวันหย่านม	1.75 ^a	1.88 ^a	2.88 ^b	2.88 ^b	2.38	2.25	2.25	2.50

a,b,c,d ตัวอักษรที่แตกต่างกันในแนวนอนแสดงถึงความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)

4.2 วิจารณ์ผลการทดลอง

ผลการศึกษาผลของระดับอาหารที่แม่สุกรได้รับในระยะท่อมท้อง 13-15 สัปดาห์ต่อคะแนนรูปร่างของแม่สุกร พบว่า คะแนนรูปร่างหลังการทดลอง 7 วัน มีค่าเท่ากับ 2, 2, 2.5 และ 3 ตามลำดับ โดยกลุ่มที่ได้รับอาหาร 3 และ 3.5 กิโลกรัม/ตัว/วัน มีคะแนนรูปร่างแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อเปรียบเทียบกับแม่สุกรที่ได้รับอาหาร 2 และ 2.5 กิโลกรัม/ตัว/วัน แต่พบว่า คะแนนรูปร่างของแม่สุกรหลังการทดลอง 14 วัน แม่สุกรที่ได้รับอาหาร 2 กิโลกรัม/ตัว/วัน มีคะแนนรูปร่างไม่เปลี่ยนแปลงเมื่อเทียบกับก่อนการทดลอง นอกจากนี้ยังพบว่าคะแนนรูปร่างของแม่สุกรที่ได้รับอาหารในแต่ละระดับมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าเท่ากับ 2, 2.5, 3 และ 3.5 ตามลำดับ เช่นเดียวกับวันคลอด ทั้งนี้ยังพบว่า คะแนนรูปร่างของแม่สุกรในวันหย่านม มีคะแนนลดลงเมื่อเทียบกับช่วงการทดลองอื่นๆ โดยแม่สุกรที่ได้รับอาหาร 2 และ 2.5 กิโลกรัม/ตัว/วัน ที่มีคะแนนรูปร่างต่ำกว่าก่อนการทดลอง ขณะที่แม่สุกรที่ได้รับอาหาร 3 และ 3.5 กิโลกรัม/ตัว/วัน มีคะแนนรูปร่างที่สูงกว่าก่อนเริ่มการทดลอง

ทั้งนี้จากการตรวจสอบงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการสูญเสียคะแนนรูปร่างของแม่สุกรนั้นมีหลายปัจจัย ซึ่งไม่ใช่เพียงแต่คะแนนความพร้อมของรูปร่างก่อนขึ้นคลอดเท่านั้น แต่ยังมีอิทธิพลจากปัจจัยด้านอื่นๆ เช่น ความเครียดที่เกิดระหว่างการเลี้ยงลูก การให้อาหารที่ไม่เพียงพอต่อการผลิตน้ำนมเพื่อเลี้ยงลูก ทำให้เกิดการสลายไขมันของร่างกายออกมาใช้แทนหรือการป่วยระหว่างการเลี้ยงลูก เป็นต้น (Revell *et al.*, 1998) อีกทั้งการปรับปริมาณการให้อาหารด้วยการประเมินคะแนนรูปร่างของแม่สุกรด้วยสายตาอาจเกิดความคลาดเคลื่อนเนื่องจากสภาพร่างกายที่เปลี่ยนแปลงไปตามลำดับท้องหรืออายุที่เพิ่มขึ้น ทำให้ความแม่นยำของการประเมินด้วยสายตามีแนวโน้มลดลง การพิจารณาคะแนนรูปร่างให้แม่นยำจึงอาจต้องใช้วิธีที่สามารถบอกค่าได้ชัดเจนขึ้น เช่น ค่าคาลิเปอร์ (Caliper) หรือการวัดความหนาไขมันสันหลัง (แพรว และพิพัฒน์, 2561) เพื่อลดความคลาดเคลื่อนในการประเมินคะแนนรูปร่างของแม่สุกร แต่ในฟาร์มเกษตรกรรายย่อยที่ไม่มีคาลิเปอร์อาจใช้การประเมินคะแนนรูปร่างของแม่สุกรเพื่อประเมินความสมบูรณ์ของแม่สุกรสำหรับการบริหารจัดการอาหารสำหรับแม่สุกรได้ตรงกับความต้องการของร่างกายในแต่ละช่วงการผลิต ซึ่งจะส่งผลต่อสมรรถภาพทางการสืบพันธุ์และประสิทธิภาพการผลิตของแม่สุกรได้

บทที่ 5

สรุปการวิจัยและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการทดลองครั้งนี้สามารถสรุปได้ว่าระดับอาหารที่แม่สุกรได้รับในระยะอู้มท้อง 13-15 สัปดาห์ มีผลต่อคะแนนรูปร่างของแม่สุกรในช่วงการทดลอง 7, 14 วัน วันคลอด และวันหย่านม โดยระดับอาหารที่ 3 และ 3.5 กิโลกรัม/ตัว/วัน มีผลทำให้คะแนนรูปร่างของแม่สุกรในวันคลอดอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม (Body condition score= 3-3.5) ส่งผลให้แม่สุกร 2 กลุ่มนี้มีประสิทธิภาพในการเลี้ยงลูกได้ดีกว่ากลุ่มอื่นๆ

5.2 ข้อเสนอแนะ

ควรใช้เครื่องมือในการประเมินคะแนนรูปร่างของแม่สุกรเพื่อเพิ่มความแม่นยำในการประเมิน และเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการด้านอาหาร

บรรณานุกรม

- แพรว เทียงพิมล และพิพัฒน์ สมภาร. 2561. ประสิทธิภาพของคาลิเปอร์ในการประเมินสภาพร่างกายแม่สุกร. *วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี*. 26(5): 790-802.
- ไพศาล โปธินาม และวัชชีรพล ทาเบี้ยว. 2560. **คู่มือการเลี้ยงสุกรพันธุ์**. ฝ่ายปรับปรุงและพัฒนาพันธุ์กรรมพืชและสัตว์. สำนักวิจัยและส่งเสริมวิชาการการเกษตร. มหาวิทยาลัยโจ้: 22-23.
- สุวรรณา พรหมทอง. 2550. **การทำฟาร์มสุกร**. สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร. คณะวิทยาศาสตร์. มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 1: 219.
- สุเจตน์ ชื่นชม และศรีสุวรรณ ชมชัย. 2555. ปัญหาการแท้งของแม่สุกรจัดการได้. *วารสารปศุสัตว์เกษตรศาสตร์*. 38(151): 20-25.
- อรรณพ คุณาวงศ์กฤต ชัยณรงค์ ภูมิรัตน์ประพิน เผด็จ ธรรมรักษ์ วิชัย ทันทศุภารักษ์ และมงคล เตชะกำพ. 2545. ความสัมพันธ์ระหว่างความหนาไขมันสันหลังและกับสภาพความสมบูรณ์ของรูปร่างที่มีผลต่อสมรรถภาพการสืบพันธุ์ในแม่สุกร. *เวชศาสตร์สัตวแพทย์*. 32: 26-28.
- Aherne, F. 2001. **Improving breeding herd efficiency: an industry perspective**. Proceeding of ASA Swine Nutrition Seminar. Bangkok. 26: 33-44.
- Revell, D. K., I. H. Williams, B. P. Mullan, J. L. Ranford and R. J. Smits. 1998. Body composition at farrowing and nutrition during lactation affect the performance of primiparous sows: I. Voluntary feed intake, weight loss and plasma metabolites. *J. Anim. Sci.* 76(7): 1729-1737.
- Tummaruk, T., Landeheim, N., Einarsson, S., Dalin, A-M. 2000. Factors influencing age at first mating in purebred Swedish Landrace and Swedish Yorkshire gilts. *Anim. Reprod. Sci.* 63(3-4): 241-253.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ก
ภาพการทดลอง

ภาพผนวกที่ ก1 ประเมินคะแนนรูปร่างของแม่สุกรเพื่อทำการทดลองและจัดบันทึก

ภาพผนวกที่ ก2 ให้อาหารแม่สุกรโดยมีการชั่งอาหารให้เหมาะสมกับคะแนนรูปร่างของแม่สุกรแต่ละตัว ด้วยอาหาร Balance 956 และจัดบันทึกปริมาณอาหารที่แม่สุกรได้รับ

ภาพผนวกที่ ก3 ทำคลอดสุกร ชั่งน้ำหนักจดบันทึกน้ำหนักลูกสุกรแรกคลอด

ภาพผนวกที่ ก4 เปิดไฟกให้ความอบอุ่นแก่ลูกสุกรแรกคลอด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(ก)

(ข)

(ค)

ภาพผนวกที่ ก5 ตอน (ก) ตัดหาง ฉีดธาตุเหล็ก กรอฟัน (ข) และกรอกยาป้องกันโรคบิดให้กับลูกสุกรแรกคลอด (ค)

ภาพผนวกที่ ก6 ให้อาหารเลียรางแก่ลูกสุกรด้วยอาหารเบ-แลค 300

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

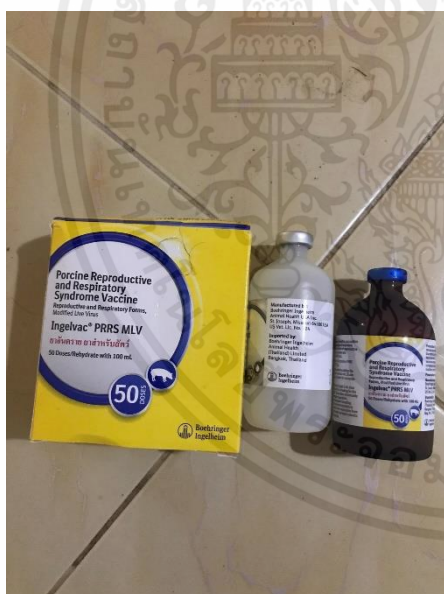
(ก)

(ข)

(ค)

(ง)

ภาพผนวกที่ ก7 ทำวัคซีนเซอร์โคไวรัส (ก) ไมโครพลาสมา (ข) อหิวาต์สุกร (ค) และเฟิร์ส (ง) ให้กับลูกสุกร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพผนวกที่ ก8 ชั่งน้ำหนักลูกสุกรหย่านม บันทึกน้ำหนักหย่านมและย้ายไปเล้าอนุบาล

ภาคผนวก ข

ผลการตรวจสอบการลอกเลียนวรรณกรรมทางวิชาการด้วยระบบ TURNITIN

ผลของระดับอาหารในระยะอุ้มท้อง 1...

Match Overview

15%

Currently viewing standard sources

View English Sources (Beta)

Matches

1	old-book.ru.ac.th	2%
2	www.vet.chula.ac.th	1%
3	Submitted to Prince of ...	1%
4	sutir.sut.ac.th:8080	1%
5	Submitted to King Mon...	1%
6	e-research.siam.edu	1%
7	mct.rmutp.ac.th	1%
8	academic.oup.com	1%
9	Submitted to Suan Sun...	1%
10	tum-swine.blogspot.com	1%

ผลของระดับอาหารในระยะอุ้มท้อง 1...

Match Overview

15%

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลของระดับอาหารในระยะอุ้มท้อง 1...

Match Overview

15%

11	acc.rpu.ac.th Internet Source	<1%
12	www.research-system... Internet Source	<1%
13	Submitted to Thamma... Student Paper	<1%
14	dspace.lib.buu.ac.th Internet Source	<1%
15	Submitted to Chiang M... Student Paper	<1%
16	erp.mju.ac.th Internet Source	<1%

ผลของระดับอาหารในระยะอุ้มท้อง 1...

Match Overview

15%

17	www.lib.kps.ku.ac.th Internet Source	<1%
18	Submitted to Mae Fah ... Student Paper	<1%
19	Submitted to Rajaman... Student Paper	<1%
20	Burke, W. J., A. D. Potte... Publication	<1%
21	www.amarinbabyandki... Internet Source	<1%
22	Submitted to Rangsit U... Student Paper	<1%

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลของระดับอาหารในระยะอุ้มท้อง 1...

Match Overview

15%

23	li01.tci-thaijo.org	<1%
24	school4.education.poli...	<1%
25	www.amcovet.com	<1%
26	www.veis1.ac.th	<1%
27	commsci.psu.ac.th	<1%
28	et.inded.rmuts.ac.th	<1%

ผลของระดับอาหารในระยะอุ้มท้อง 1...

Match Overview

15%

29	ora.kku.ac.th	<1%
30	spucon.spu.ac.th	<1%
31	www.as2.mju.ac.th	<1%
32	168healthcare.com	<1%
33	dric.nrct.go.th	<1%
34	esd.kps.ku.ac.th	<1%

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลของระดับอาหารในระยะอุ้มท้อง 1...

Match Overview

15%

32	168healthcare.com Internet Source	<1%
33	dric.nrct.go.th Internet Source	<1%
34	esd.kps.ku.ac.th Internet Source	<1%
35	goodlifeupdate.com Internet Source	<1%
36	sure.su.ac.th Internet Source	<1%
37	www.thaiscience.info Internet Source	<1%

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้